

AGIZ SAGLIGI VE DOWN SENDROMU

CEVIRI: NERGİZ FRADD

Jessica De Bord, DDS, MS, MA
Assistant Professor of Clinical Dentistry
Ostrow School of Dentistry of USC
Division of Dental Public Health and Pediatric Dentistry

Children's Hospital Los Angeles
Division of Dentistry
University Center for Excellence in Developmental
Disabilities

August 25, 2011

DOWN SENDROMLU KISILERDE OLAN FARKLILIKLAR NELERDIR?

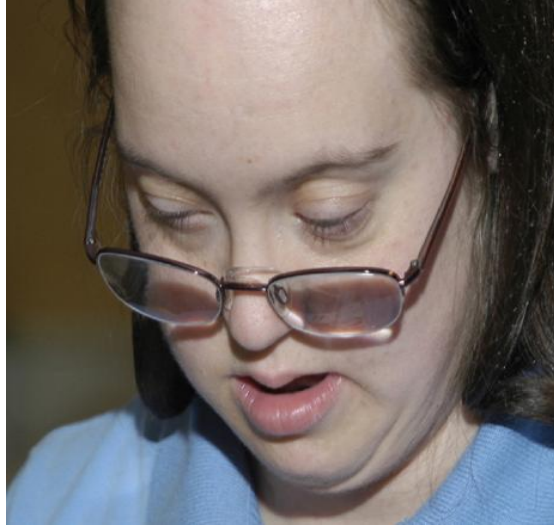
?

* DISLER

- Dis koku kısa olan disler,
- Cikmayan disler (dis kukunun gelismedigi durum),
- Dis gelisimi bozukluklari (kucuk disler);
 - *Kucuk disler (tum dislerin normalden kucuk olmasi durumu)
 - *Normal gelisen iki dis arasinda grulen kucuk, gelismemis dis sorunu
- * Yan kesici dislerin normalden kucuk olma durumu
 - * Yan kesici dislerin gelismemesi.

AGIZ SAGLIGI (AGIZ ICI FARKLILIKLARI)

- Catlak dil (dil uzerinde olan yariklar)
- Dil sorunlari (buyuk/genis)
 - *Buyuk dil durumu (Dilin normalden buyuk/genis olmasi durumu)
- Kas sorunlari
 - *Kaslarin gucsuz/gevsek olmasi durumu
- Normal buyuk ve gevsek kasli dil, agzin acik kalmasina neden olur.

DIS BOZUKLUKLARI

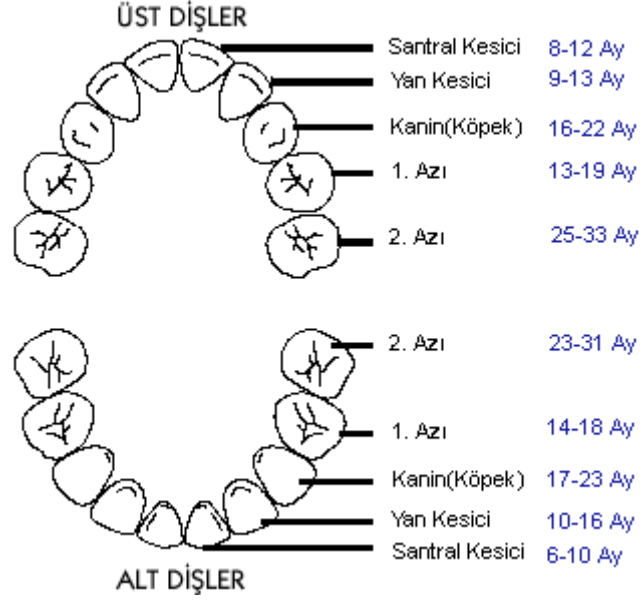
- Kucuk orta yuz (yuzun orta kisminin normalden kucuk ve yuzun biraz arka kisminde olmasi durumu)
- Kucuk ust cene (Ust cenenin normalden kisa olmasi durumu)
- Carpraz kapanma;
 - *Ust disler alt dislerin arkasindadir,
 - *Carprazlik on dislerde, arka dislerde yada hem on ve arka dislerde olabilir.
- On dislerde aciklik;
 - *Ust ve alt dislerin birbirine dokunmaması.
- Kalabalik disler (SIKLASMA)
- Kopek dislerinin digger iki dis arasinda kalmasi ve gelisip, cikmaması durumu (derin kapanis).

Orthodontik Tedavi

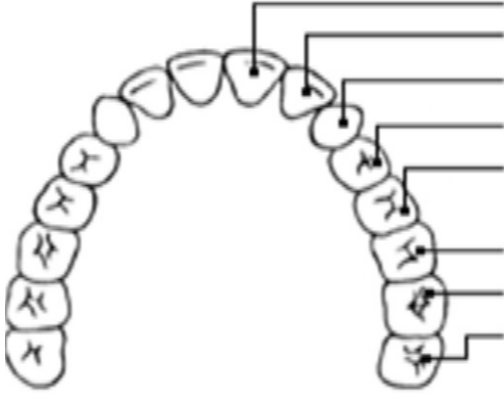
- Konusma gelisimi icin dis teli ve ortodontik tedavinin ertelenmesi gerekebilir, cunku ortodontik tedavi aletleri konusma gelisimini geciktirebilir.

BEBEK DİŞLERİNİN ÇIKMASI

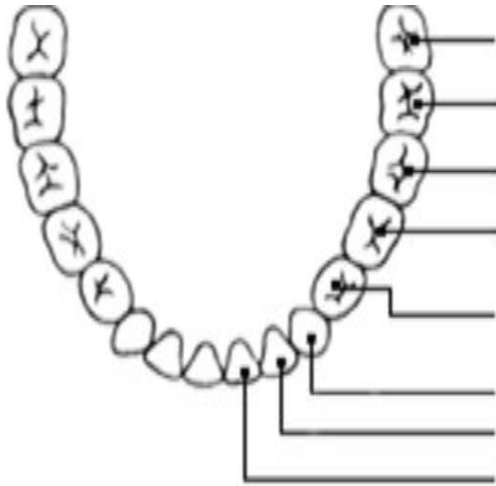

KALICI DISLERIN CIKMASI

UST DISLER

ALT DISLER

UST DISLER:

On Kesici disler

Yan Kesici disler

Kopek disler

Birinci kucuk azilar

Ikinci kucuk azilar

Birinci buyuk azi disleri

Ikinci buyuk azi disler

Ucuncu buyuk azi (akil) disleri

CIKMA DONEMI

7-8 yas arasi

8-9 yas

11-12 yas

10-11 yas

10-12 yas

6-7 yas

12-13 yas

17-21 yas

ALT KESICI DISLER	CIKMA DONEMI
Ucuncu buyuk azi (akil) disleri	17-21 yas
Ikinci buyuk azi disler	12-13 yas
Birinci buyuk azi disler	6-7 yas
Ikinci kucuk azilar	11-12 yas
Birinci kucuk azilar	10-11 yas
Kopek disleri	11-12 yas
Yan kesiciler	7-8 yas
Orta kesiciler	6-7 yas

GEC CIKAN DISLER

- Down Sendromlu cocuklarda ilk dis genellikle 12/14 aylikken cikar,
*Bu 24 ayliga kadar da olabilir.
- Down Sendromlu bir cocukta tum sut dislerinin (bebeklik) cikmasi 4 ya da 5 yasina kadar surebilir.
- Dislerin cikma sirasi Down Sendromlu cocuklarda farkli olabilir.

GEC CIKAN DISLER

Kalici on disler ve 6 yas azi disleri 8 ya da 9 yasina kadar cikmaya bilir.

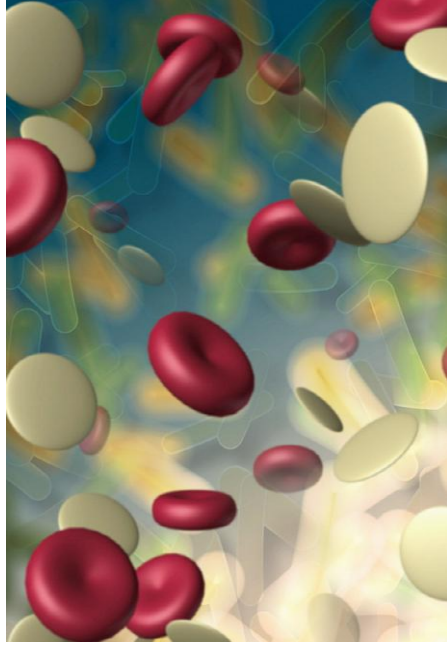

DIS GICIRDATMA/ DIS SIKMA SORUNU

- Bilincsiz olarak disleri gicirdatma/sikma durumu
 - * Disleri birbirine surtme/ gicirdatma/sikma
- Cocuklarda cok gorulen bir durumdur;
 - * Dis gicirdatma sorunlari genelde kendiliginden duzelir,
 - * Genelde dislere zarari olmaz.
- Gelisim bozuklugu olan cocuklarda;
 - * Dis gicirdatma/sikma durumlari daha fazla gorulur,
 - * Bu durum yetiskinlik donemine kadar ya da yetiskinlik doneminde de devam edebilir.
- Dis koruyucular parcalanip, bogaza kacabileceginden kullanilmamalidir.

PERIDONTOLOJIK RAHATSIZLIKLAR DIS ETI RAHATSIZLIKLARI

- Asiri dis eti rahatsızlıkları;
 - *Siskin dis etleri
 - *Aynı yaş grubunda olan zihinsel engelli kişilerle, zihinsel engeli olmayan kişiler karşılaştırıldığında da dis eti rahatsızlıkları iki grupta da görülebilir.
- Dis eti rahatsızlıkları ağızın ne kadar temiz olup olmadığı ile alakalı değildir.
- Dis eti rahatsızlıkları kişinin zayıf bağışıklık sistemi ile ilgilidir.

DIS CURUMELERINE YOL ACAN RISKLER

- Dis curuklerine yol acan sebeplerle ilgili bilgiler kafa karıştırıcıdır çünkü;
 - *bazi arařtirmalar curuk riskinin az olduğunu soylerken,
 - *bazi araştırmacılar da çok büyük bir riskin olmadığını soylerler.
- Bir çok araştırma da eskiden yapılmış raporlara dayanmaktadır bu da Down Sendromlu kisilerin eski sistemle yönetilen bakım evlerinde ki yedikleri perhiz durumuyla ilgili raporlardır.

DIS CURUKLERI NASIL ONLENIR?

DIS CURUKLERINDEN KORUNMA

- Dislerin ilk cikmaya basladigi andan itibaren, disleri Floroidli (florurlu) dis macunu ile fircalamak,
- İlk dis cikmaya basladiktan 6 aya kadar disciye gidilmeli 12 aya kadar beklenmemeli.
- Karbonhitratli icecekler siseden ve yudumluk kaplardan icilmemeli ve ozellikle uzun sure beklemis karbonhitratli icecekler icilmemeli.

DIS FIRCALAMA

- Dis cikmaya baslamadan once;
 - *Agiz (dis etleri) nemli bir bezle (tulbent bezi gibi) silinir
- Disin ilk ciktiği andan 2 yasa kadar:
 - *Gunde bir kere, uzerine biraz floroidli dis macunu surulmus yumusak bir dis fircasiyla disleri ficalayin.
 - *Fircaladiktan sonra agzi calkalamayin.
- 2-6 yas arasi dis fircalama,
 - *Bezelye tanesi buyuklugunde floroidli dis macunu ile gunde iki kez disler fircalanir.
- 6 yas doneminde dis fircalama,
 - *Floroidli dis macunu ile gunde iki kez disler fircalanmali.

DIS CURUKLERINI ONLEME:

- AGIZ CALKALAMA SUYU,

Duyusal sorunlari olan cocuklar, dis macununa katlanamazlarsa dis fircasini, floroidli (florurlu) agiz calkalama suyuna batirarak dislerini fircalayabilir.

DIS IPI:

DIS IPI KULLANIMI: *Sapli dis ipinin sapi, bir baskasinin dislerini temizlemeyek icin daha idealdir.

*Sapli dis ipi kullanimi parmaklarin agiza degmemesine yardimci olur.

- ELEKTRIKLI DIS FIRKASI,

*Elektrikli dis fircasi, dis curuklerini onleyebilir.

*Bazi gelisim bozuklugu olan kisiler, elektrikli dis fircalarinin vabrasyonlu titresimleri yuzunden, but ur dis fircalarini kullanmakta zorlanirlar, bu yuzden pahali bir elektrikli dis fircasi almadan once ucuzlarindan alarak denemeye baslayin.

DIS KONTROLLERİNDE;

DIS KONTROLLERİNDE ANTİBİYOTİK KULLANIMI;

*Belirli kalp rahatsızlıkları olan kişiler, diskiye gitmeden önce antibiyotik almak zorundadırlar,

*Diskiye gitmeden önce, Kardiyologunuza (kalp doktorunuza) antibiyotik almaya ihtiyacınız olup olmayacağınızı mutlaka sorunuz.

*Dis doktorunuza sağlık durumunuzla ilgili, özellikle kalp rahatsızlığınızla ilgili durumunuzu bildirdiğinizden emin olunuz.

DIZ DIZE DIS KONTROLU;

DUYUSAL SORUNLAR YADA TIKSINMELER;

- Isik,
- Eldivenin cikardigi ses,
- Agiza konulan suyu emme aletinin sesi,
- Eldivenin, gazli bezin ve disci aletlerinin tadi ve dokusu,
- (Agiza) Su yada hava puskurtulmesi,
- Disci koltugunun hareketi,
 - *Hasta koltuga oturmadan once, koltugu yatar ozisyona getirmeyi dikkate aliniz.

TEDAVI SECENEKLERI;

- Down sendromlu bir cok kisi, normal bit dis kliniginde tedavilerine istirak edebilirler,
- Normal bir disci ofisi, genis dili, kucuk nefes borusu ve gevsek kaslarin nefes borusunu tikama olasiligi olan down sendromlular icin uygun olmayabilir.
- Tedavi icin genel anesteziye ihtyac duyulabilir.

KAYNAK EDINME:

- Bazi hastenelerin ozellikle down sendromlu kisileri tedavi etmek icin ozel egitilmis dis doktorlari ve dis klinikleri vardir.
- Agiz sagligi ve sorunlari icin Down sendromlu kisilere ve ailele de danisarak bilgi edinebilirsiniz.